

μέ τῆ ζωῆ μου κολυμποῦν καί τρέχουν καί χαμπετοῦνε σαίτευτᾶ, σάν τᾶφρόστηθα τᾶ χελιδόνια στό ξαγνάντισμα τῆς πρώτης τους φωλιάς, τῆς χειμωνιάτικης φωλιάς τους.

Καί τᾶ ἔπουράνια χρυσογελάνε τώρα· καί ἡ Δύση μου ροδογελάει στό ἠλιόγεμά της τᾶρρητο.

Χίλιες χιλιάδες τώρα μαλαματένια, διαμαντόφυλλα ματάκια, σάν τίς ματιές τῶν γνώριμων, ἀγαπημένων μας ψυχῶν, μέ λαμπροχαιρετοῦνε, μοῦ σπιθογέφουν τώρα.

Εἶτανε δεῖλι, κ' εἶναι νύχτα.

Πῶς περνοῦνε οἱ τόσες στιγμές στό γλυκοθώρημά τους, στό γλυκοθώρημά τους τῶ τρισαγαπημένο, σάν τοῦ καληνῶρισματος τίς δακρύχαρες ματιές στό ἀκρογιάλι τῶ ζαφειρένιο τῆς πατρίδας, πού σέ λίγο θά πατήσῃ τῶ πόδι μου....

Τῶ καληνῶρισμά τους μοῦ στέλνουν, λές, ὄλες μου οἱ ψυχές τοῦ νησιῦ μου, πετώντας ψηλάθε νά μέ καλοδεχτοῦνε στάπανεμο λιμάνι τῆς ἀγάπης μου, τῆς καλῆς μου τῆς ἀγάπης....

*

Δομένος στό θεῖον ἔρωτα τοῦ γυρισμοῦ θωρῶ, θωρῶ, καί πάει τῶ βαρκάκι μου τόμορφοσμιλεμένο πάει....

Κι' εἶναι νύχτα· νύχτα μυριάστειρη, πεντάμορφη νύχτα· ὄλα της γελοῦν καί κελαιδοῦνε γύρω μου....

"Α, νά τῶ φανάρι....

Παραδομένο; στοῦ φωτός του τῶ αἰνίγμα, πού τόσο φωτεινά πάντα ξεδιαλύνεται στοῦ ξένου καρκοκέρη τᾶγνάντισμα, κάτι ἄξαφνα μέ κρατάει, μέ σφιχταρπάζει, μέ τραντάζει ἀδόκητα....

"Ὡ τὴν καλή μου τῆ βαρκούλα ...

Τὴν ἐθρυφαλλισεν ἡ Ξέρα, ἡ μυριόδομη λάμια τοῦ δαιμονισμένου τοῦ βουθῶ!

Κ' ἐγὼ τώρα πιά κατᾶμονος κολυμπώντας, νεκρολαχανιασμένος πέφτω στό πολυφίλητο ἀκρογιάλι.

Καί τὴν ἄλλη χαραυγὴ ξυπνώντας μέ δυὸ τῆς ἀγάπης μου φιλιὰ, τᾶ πρώτα λές φιλιὰ τῆς παντοδυναμῆς μου τῆς ἀγάπης, ἐφάναξα :

Πάει τῶ βαρκάκι μου, τόμορφοσμιλεμένο μου πάει...για πάντα πάει!

Σπέτες

ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΕΡΓΙΑΛΙΤΗΣ

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΑ

Πρὸς τὸν ἐκδότη τῆς «University Review».

Κύριε,

Ἀπαντώντας στήν κριτικὴ τῆς κ. Δραγοῦμη πάνου στό ἄρθρο μου γιά τᾶ νεοελληνικά θέλω μέ τὴν ἀδεία σας νά κάμω δυὸ ἢ τρεῖς κοντόλογες παρατήρησεις.

Ἡ κ. Δραγοῦμη διαψεύδει ἐκεῖνο πού εἶπα γιά τῶ ἔδωλιον, ἀνάκλιτρον κτλ., πὼς αὐτὰ γράφονται μόνο, μὰ δὲ λέγονται. Βεβαιώνει πὼς τᾶκούει κάθε μέρα στίς ἑμιλίες τῶν παιδιῶν καί τῶν ὑπερετῶν, λησμονεῖ ὅμως ὅτι λίγες ἀράδες πῶ μπρὸς ἢ ἴδια μᾶς εἶχε πῆ πὼς αὐτὰ εἶναι ἀκαθαρὰ ἀρχαῖα ἑλληνικά». Μιὰ τόσο μεγάλη ἀντίφαση καταστρέφει κάθε ἀντιλογία γιά τὴ σωστάδα τοῦ λεξιλογικοῦ μέρους τῆς διατριβῆς τῆς κ. Δραγοῦμη. Μὰ οὔτε τῶ γραμματικὸ τῆς μέρος εἶναι πῶ γερὸ,

ἀφοῦ γιά δείγμα τῆς γλώσσας ἀνθρώπου διαβασμένου παραφράζει τὸ : Ἄποκ. 7. 1 σὲ : ἵνα μὴ πνέῃ ἄνεμος ἐπὶ τῆς γῆς οὔτε ἐπὶ τῆς θαλάσσης οὔτε ἐπ' οὐθενὸς δένδρου κἀνοντας μ' αὐτὸ τὸν τρόπο τὸ δυστυχισμένο τοῦτον ἄνθρωπο νά λήῃ : ἵνα-οὔτε.

Ἡ κ. Δραγοῦμη μᾶς δίνει δέκα τέτιες παράφρασεις ἀπ' τὴ Νέα Διαθήκη καί τίς συγκρίνει μέ τᾶντίστοιχὸ τους πρωτότυπο κείμενο. Ὁ παραλληλισμὸς μποροῦσε νά δείξῃ, ὅπως σκοπεῖ νά δείξῃ, θαυμαστὴ ὁμοιότητα τῆς γλώσσας τῆς Νέας Διαθήκης καί τῆς γλώσσας ἀνθρώπου διαβασμένου τῆς ἐποχῆς μας· ἀλήθεια, μποροῦσε γλωσσολογικὰ νά μᾶς δείξῃ πὼς ἔμεινε σχεδὸν στάσιμη ἡ γλώσσα κάπου δυὸ χιλιάδες χρόνια. Μὰ γιὰ τί τάχα νά σταθοῦμε στή Νέα Διαθήκη; Σὰ δεχτοῦμε τὴν παραφραστικὴ ἀρχὴ πού ἀκρολῶθησεν ἡ κ. Δραγοῦμη εἶναι πολὺ εὐκόλο τὸν Ὀμηρικὸ λόγον νά τόνε φέρομε στὰ χρόνια μας. Ἡ ἀρχὴ αὐτὴ, ἂν ἐφαρμοζότανε στοὺς πρώτους δυὸ στίχους τῆς Ἰλιάδας, θά μᾶς εἶδνε τᾶκόλουθα :

Μῆνιν ἄειδε θεὰ — Τὴν ἀπολυμένην ἄδε, θεὰ Πηληϊάδα Ἀχιλλεύς — τοῦ Πηλεϊάδου Ἀχιλλεύς ὀλομένην, ἢ μυρία — ἢ ἔθνε μυρία ἄλγη Ἀχαιοῖς ἄλγε ἔθνε — εἰς τοὺς Ἀχαιοὺς.

Ἄν μποροῦσε ὁ Ὀμηρὸς νά μᾶς ξανακοπίσῃ, θᾶλεγε πὼς βρίσκεται σχεδὸν μεταξύ σὲ παλιούς του φίλους.

Θά συμβουλέψω τὴν κ. Δραγοῦμη νά ὑποβάλῃ τὸ ἄρθρο της στήν ἐξέταση φιλικῶν τῆς προσώπου εἰδικῶν στό ζήτημα. Θά δῆ τότες ξάστερα πὼς τὸ λεξικὸ καί γραμματικὸ του ὕλικὸ χρειάζεται ἀναθεώρηση πέρα γιά πέρα.

Ἐπάρχει μολαταῦτα τουλάχιστο ἓνα σημεῖο πού ἔχει σοβαρὸ χαραχτῆρα στή διατριβὴ αὐτὴ. Εἶναι ὁ ἰσχυρισμὸς ὅτι ἡ δημοτικὴ Ἑλληνικὴ παριστάνει ἓνα βάρβαρο μίγμα Ἑλληνικῆς, Τούρκικης καί Ἀρβανίτικης γλώσσας—μιὰ γνώμη πού τὴν ἔχουν δυστυχῶς οἱ πειότεροι ἀπ' τοὺς συμπολίτες μου καί πού προξένησε ὡς τώρα ἀλογάριαστη ζημιὰ. Τώρα, ἂς δοῦμε τί λένε οἱ εἰδικοί ἐπιστήμονες. Σήμερα διάβαξα μιὰ πραγματεία τοῦ καθηγητῆ Moulton γιά τὴν «Ἑλληνικὴ γλώσσα στήν ὑπερσία τοῦ Χριστιανισμοῦ». Βρίσκεται μέσα στίς «Ἐναίσιμες διατριβές πού ἔγιναν ἀπὸ μέλη τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Μάντσεστερ κατὰ τὸ 1904—5». (Manchester: The University Press). Ὁ καθηγητῆς Moulton λείει στή σελ. 166 : «Ἡ περιφρονημένη αὐτὴ γλώσσα εἶναι ἡ κληρονόμα ἀδιάκοπης ἐξέλιξης πού βασταίει ἀπ' τὸν Ὀμηρὸ, ἀπὸ πρὶν τρεῖς χιλιάδες χρόνια, καί φτάνει μῖσο τῆς κλασσικῆς, τῆς Ἑλληνιστικῆς, τῆς Βυζαντινῆς, καί τῆς Μεσαιωνικῆς ἐποχῆς ἴσα μέ τίς μέρες μας». Καί πάλι στή σελ. 167 : «Μάθαμε ἀρκετὰ γιά νά δείξουμε πὼς τὸ κάθε τι πού βρίσκεται στή σημερινὴ μιλημένη Ἑλληνικὴ κρατάει ἀπ' τὴν Ἑλληνικὴ πού μιλοῦτανε πρὶν δυὸ χιλιάδες χρόνια». Ἀπ' αὐτὴ τὴν ἐποπῆ ἡ δημοτικὴ Ἑλληνικὴ μπορεῖ νά θεωρηθῆ ὡς θησαυρὸς πολῦτιμο; παγκόσμιας σημασίας. Μ' ἀλλοίμονο! σκληρὴ μοῖρα ἐμπιστεύτηκε τὴ φύλαξή της σ' ἀνθρώπους πού θαροῦνε ντροπὴ τὸ ἔργο αὐτὸ καί χαίρουνται γιά τὴν καταστροφὴ της.

Μένω κτλ.

Δίβερπουλ

ΑΛΕΞ. ΠΑΛΛΗΣ

ΣΤΗΝ ΠΕΡΑΣΜΕΝΗ ΜΟΥ ΑΓΑΠΗ

Εἶταν νύχτα φεγγαρόφωτη. Θυμάσαι πού καθόσουνα στό παραθύρι καί περνοῦσα ἀπὸ κάτω καί τραγουδοῦσα τὸ τραγοῦδι· κείνο τ' ὄμορφο πού καί σήμερα ἀκόμα ἄμα τὸ θυμηθῶ μοῦ ραγίζει τὴν καρδιά, πού καί σήμερα μέ κάνει νά κολυμπῶ στὰ δάκρυα ;

Κάπου καί κάπου νά βρεθῆ
κάπου καί πού νά λάχῃ
κοπέλλα μέ ξανθὰ μαλλιά
καί μαῦρα μάτια νάχῃ...

Σήκωσα τὰ μάτια μου ψηλά καί σ' εἶδα κι' ἀνεστένεξα... Ἐίχασες τὰ λόγια σου ;

«Εἶν' ὄμορφο τὸ τραγοῦδι σου, παληκάρη, κι' ὄμορφο τὸ τραγοῦδάς» Αὐτὰ δὲ μοῦπες μ' ἓνα ἄχ! πού βγήκε βαθειὰ ἀπὸ τὰ πονεμένα σου τὰ στήθια;

Σάν πού λυγίται λεῦκα ἀπ' τὸν ἄνεμο, ἔτσι καί σύ τὸ πλαστερὸ κορμί σου λύγισες, πρόβαλες σὰ νεράιδα τ' ὄμορφο σου κεφαλάκι καί τὸ μισὸ σου τὸ κορμί, ἀπλωσες τὰ παγοκρούσταλλα χεράκια σου καί τράβηξες ἀπὸ τὰ οὐρμασμένα στήθια σου, πού χᾶιδεσαν τοῦ παναθύρι τὸ σανίδωμα, ἓνα τριαντάφυλλο καί μέ τὰ χιονολευκασμένα χεράκια σου μοῦ τῶριξες. «Κράτα το, μοῦπες, κράτα το καί ξέρε πὼς κρατᾶς ἔμένα. Βᾶλ' το μέσ στον κόρφο σου καί ξέρε πὼς μ' ἔχεις μέσ στήν ἀγκαλιά σου».

Τὸ μῦρισά... μέ πόνο τῶφερα στὰ φλογισμένα μου τὰ χεῖλια... τὸ φίλησῃ καί τῶδαλα στὸν κόρφο μου... «Σάν πού μῦρίζει τὸ τραντάφυλλο αὐτὸ, μοῦ λές, ἔτσι μῦρίζει καί ἡ νιότη μου· μῦρίσέ το, μῦρίσέ το πῶς καλά. Σάν ξεχάσης τὴ μυρωδιὰ του θά ξεχάσης καί τὴν ἀγάπη μου. Μῦρίσέ το, μῦρίσέ το πῶς καλά γιά νά θυμησῃ τὴ μυρωδιὰ του παντοτεινᾶ».

Τραβηχτηκες πῶς μέσα γιὰ τὴν ὥρα κείνη ἓνα τρομαχτικὸ πουλί γέμισε τὸν ἀέρα μέ τὸ παράπονό του. Ταραχτηκες καί μοῦπες· φοβοῦμαι αὐτὴ τὴ φωνή. Καί σοῦπα· εἶμαι κοντὰ σου.

Πρόβαλες τώρα πῶς πολὺ. Τὴν ὥρα κείνη τ' ἄστρο τῆς νύχτας εἶχε ζετρωπώσει ἀπὸ ἓνα μαῦρο σύγνεφο πού τῶκρυρτε κ' ἔρριξε τίς ἀχτίνες του ἀπάνω σου. Εἶσουν ντυμένη στ' ἄσπρα καί τώρα φάνηκαν χρυσᾶ. «Εἶσαι νεράιδα, σοῦπα, εἶσ' ὄμορφη, χρυσό μου» καί σὺ μ' ἓνα γλυκὸ χαμόγελο πού σιγανὰ σιγανὰ ἀνέβαινε στ' ὄμορφο σου προσωπάκι· «Γεννήθηκα γιά σένα τόσο ὄμορφη, μοῦ λές, ναι, γιά σένα».

Εἶδα πὼς τὴν ὥρα κείνη ἡ καρδιά σου δυνατὰ χτυποῦσε κι' ἀνεβοκατεβαζε καί φούσκωνε τὰ στήθια σου καί χλωμαίζε τὸ πρόσωπό σου. Κατάλαβα πὼς δυνατὴ φωτιὰ ἔκαιγε μέσα σου, φωτιὰ πού δὲ σβύνει μέ νερό, φωτιὰ πού καίγει καί δὲ φαίνεται. Κατάλαβα ἀπὸ τί ἔπασχες...

«Δὲν κατεβαίνεις κάτω;» σοῦπα.

«Μμ... θέλω, μὰ φοβοῦμαι», μοῦπες...

Ἐνας κρότος βιαστικῆς περπατηξιάς πάνω σὲ πετροστρωμένο δρόμο τᾶραξε τὴ μοναξιά· ἀθῆ φύγω, μοῦπες, κ' αὔριο τὸ βράδυ στὸ γιολό. Μὲ καληνύχτισες. «Γλυκὸ ὕπνο κι' ὄνειρα γλυκά», σοῦπα κι' ἀπὸ μακρὺν μέ τὸ λαφρὸ τοῦ μπάτη φύσημα σοῦστεῖλα τὸ πρῶτο φλογερὸ μου φίλημα...

*

Ὁ ἥλιος ἄρχισε γοργὰ νά τρέχῃ πρὸς τὴ Δύση· σὲ λίγη ὥρα θά κρυβότανε πίσω ἀπὸ τὰ μαῦρα τὰ βουνὰ καί θά κοιμοῦτανε σὲ βαθύ ὕπνο ἀποσταμί-

νος ἀπὸ τὸ δλοήμερο τρέξιμό του, γιὰ νὰ ξαναρχί-
ση πάλιν αὔριο πρωί-πρωί μὲ τὴ δροσιά τὸ ταχτικὸ
του δρομολόγιου.

Κατέβηκα τὸ βράδυ κείνο στὸ γιαλὸ μὲ κάποια
μυστικὰ χαρὰ . . . Δὲ σὲ βόηκα . . . Στάθηκα ἐλόρ-
θος καὶ γύρισα θολὰ πιά τῶρα ἀπ' τὴν καμὸ τὰ
μάτια μου. Ἀχ! δὲ σ' εἶδα . . . Κάθισα στὰ φύκια
πάνω στὴν ἀκρογιαλιὰ κι' ἔρριξα μακριὰ τὸ μαυρι-
σμένο μου τὸ μάτι στὴ θάλασσα πού ἔχνιζε ἀπ' τὴν
δλοήμερη τοῦ ἡλίου ζεστασιά. Οἱ νυχτερίδες ἀρχίσα-
νε νὰ φτερουγίζουν γύρω μου, ὁ ἀστραφτερός γιαλὸς
πού εἶταν γαλάζιος καὶ ἀτάραχος ἄρχισε νὰ κἀνη
ζαρωμάδες καὶ ἀφρούς, ὁ μπάτης ὀλοένα ἔπαιρνε
ἀπάνω του. Μοῦ φάνηκε πὼς ἔκουσα περπατησιὰ.
"Ἀχ! γελάστηκα . . . δὲν εἶτανε . . . λίγο παρά πέρα
σφύριζε ὁ ἀγέρας ἀνάμεσα στὶς καλαμιές πού εἶταν
ὀλοτρόγυρα σ' ἓνα ὀρηκτικὸ ποτάμι. Δὲν ἀπατή-
θηκα . . .

Δὲν εἶταν μοναχὰ ὁ μπάτης πού λυγοῦσε τὶς
θεόρατες κορφές καὶ βογγολογοῦσε μὲς στὶς κουφάλες
καὶ χάνονταν μακριὰ μὲ μουγκρητὰ, εἶταν καὶ τὸ
βοητὸ πού βγαζε ὀλοένα τὸ ποδόγυρο τοῦ φουστα-
νιοῦ σου πού σέρνονταν στὴ γῆς καὶ τῆς λαορῆς περ-
πατησιᾶς σου τὸ φύρ . . . φύρ . . .

Καὶ τὴν ὥρα κείνη ἀκόμα τὴν ξέχασες ;
Θυμάσαι ὅταν τρεχάτος σ' ἄρπαξα καὶ σέφιξα
στὰ στήθια μου, μὰ γερὰ, πολὺ γερὰ στὰ πονεμέ-
να μου τὰ στήθια, καὶ μὲ γλυκόλαλο φωνὴ σ' αὐ-
τιά σου μέσα τραγουδοῦσα

Ἔχεις μαῦρα μάτια
καὶ ξανθὰ μαλλιά
ἂν ποτὲ σὲ χάσω
θὲ νὰ μὴ ζήσω πιά ! . .

Θυμάσαι καὶ κάττι ἄλλο πού σοῦ εἶπα ; Σοῦδει-
ξα κάποιον ποτάμι κεῖ κοντὰ πού κατέβαινε ὀρηκτικὸ
μὲ μουγκρητὸ καὶ βοητὸ κι' ἀφρισμένους καταράχτες
καὶ σοῦπα ;

«Τὸ γεφύρι αὐτὸ πού περνοῦνε ἀπὸ τὴν μ'ρος
στ' ἄλλο, τὸ βλέπεις;» Δὲ μίλησες. «Τὸ γεφύρι αὐτὸ
μοιάζει μὲ τὴν ἀγάπη πού τὴ μὲ καρδιὰ ἐνώνει μὲ
τὴν ἄλλη. Ἀπ' τὴ μὲ μόνον τὴ μεριὰ τὰ ξύλα
ἀλαογάρουν, τὸ γεφύρι κρημνίζεται καὶ φέρνεται μὲ
τὸ ὀρηκτικὸ ποτάμι καὶ μὲ τὸς διαβάτες του κάτω
κεῖ στὸν τάφο ὄλων τῶν νερῶν τῆς γῆς. Ἀπ' τοὺς δύο
μας ὁ ἓνας ἄμα μακρυθῆ ἢ ἀγάπη μας θὰ μαραθῆ,
ἢ φωτιά πού καίγει μέσα μας θὰ σβύσῃ.» Τὰ ξέχα-
σες κι' αὐτὰ ;

Θυμάσαι τί μοῦ εἶπες ; θὰ ἐρκιστοῦμε δῶ γιὰ
ἔρωτα παντοτεινὸ. Τὸν ἔρκο τὸν κάναμε. Μὰ σὺ,
ἀπιστη, τὸν πάτησες. Τὸ λόγο σου δὲ βᾶσταξες. Τὰ
βαρυαναστενάγματά μου δὲν ἔρχονται βαθειὰ μὲς
στὴν καρδιά σου σὰ φίδια φαρμακερὰ ;

"Ἀπιστη! Τὰ μάγουλά σου εἶναι λερωμένα ἀκό-
μα ἀπ' τὰ φιλήματά μου μὲ λέρες πού μὲ νερὸ καὶ
μὲ σαποῦνι δὲ βγαίνουν, πού φτάνουν βαθειὰ ἴσια μὲ
τὴν καρδιά, πούναι γραμμένες μὲς στὰ μάτια σου
καὶ τίς διαβαζ' ὁ κόσμος.

"Ἀπιστη! Τὶς φεγγαρόφωτες τὶς νύχτες πού ξε-
νυχτᾶς σ' ἄλλοι τὴν ἀγκαλιὰ, δὲν ἔρχεται κανὲν
πουλλί, καμιά κουκουθῆγια καρδαλή, νὰ γεμίση μὲ
τὶς τρομαχτικὲς φωνές τῆς τὸν ἀγέρα, νὰ σοῦ θυμίσῃ
τὴ πρώτη μας συνάντησιν καὶ νὰ σὲ κἀνη νὰ πεταχ-
τῆς ἀπ' αὐτενοῦ τὴν ἀγκαλιὰ ;

Τῶρα ἔρχεται στὸ νοῦ μου . . . Σὰν ξεχάσης τὴ
μυρωδιὰ θὰ ξεχάσης καὶ τὴν ἀγάπη μου. Μαράθη-
κε τὸ τραντάφυλλό σου . . . ἢ μυρωδιὰ του χάθηκε

γιατί καὶ ἡ ἀγάπη σου ἄλλοῦ πῆταξε . . . μὰ τὴ
μυρωδιὰ πού βγαζε τότες τὴ θυμοῦμαι τὴν ἀγάπη
σου μόνον ξέχασα, τὰ ὄνειρά μου δὲν ἀγκάλιασα, κού-
φιες εἶταν οἱ λαχτάρεις μου.

Τὰ μάτια μου πονέσανε ἢ φωνὴ μου βράχνασε
τὸ πρόσωπό μου χλόμιασε τὸ στόμα μου πιά δέ-
θηκε . . .

Παπάδο (Γέρας)

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΑΦΛΙΩΤΗΣ

ΜΕΡΙΚΑ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΜΑΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Ἀπάντησιν στὸ Πολιτικὸ Γράμμα τοῦ κ. Θ.

Μόναχο 24)7 Ὀκτωβρίου 1906.

Ἀξιότιμε Κύριε Διευθυντὴ τοῦ Νουμά.

στὴν Ἀθήνα.

Μὲ μεγάλη εὐχαρίστησιν βλέπω πὼς ὁ Νουμάς
ἀρχινᾷ νὰ δημοσιεύῃ ἀπὸ τὸ φύλλο 211 τὰ πο-
λιτικὰ γράμματα τοῦ κ. Θ. Τέτοιου εἶδους γράμ-
ματα χρειάζονται σὲ στιγμὴ πού τὸ ἔθνος μᾶς βρι-
σκεται σὰ βάρκα ἀκυβέρνητη στὴν ἀγριεμένη σημε-
ρινὴ πολιτικὴ θάλασσα

Ἐχωρίζουν τούτα ἀπὸ τὰ συνηθισμένα ἄρθρα
πού γράφουν οἱ φίλοι μας συντάχτες τῶν ἀθηναϊκῶν
ἐφημερίδων, πού τόσο καλὰ τοὺς περιέγραψε στὸν
ἀριθ. 209 τοῦ Νουμά ὁ ΔΙΟΝΥΣΙΑΚΟΣ. Καθὼς
πολὺ σωστὰ λέει ὁ κ. Θ. ἡ κακοδικμονία τοῦ ἔθνους
ὀφείλεται στὴ δῆθεν ἀνώτερη τάξιν. Λέω δῆθεν
ἀνώτερη τάξιν γιατί δὲν ἔχει οὔτε οἰκογενειακὴ πα-
ράδοσιν, οὔτε ὅμως κ' ἐθνικὴ. Οἱ ἄνθρωποι πού ἀπο-
τελοῦν τὴν καθὼς εἶπα δῆθεν ἀνώτερη τάξιν δὲν
ἔχουν οἰκογενειακὴ παράδοσιν γιατί ντρέπονται γιὰ
τὴ λαϊκὴ τους καταγωγὴν, τὸ ρέσι καὶ τὴ βράκα
τοῦ πατέρα τους πού δὲν εἶταν ντιστεγγέ. — Μὴ
γνωρίζοντας πὼς πρέπει νὰ πρωτεύῃ ἡ ἠθικὴ μόρ-
φωσιν τῆς διανοητικῆς, ἀναβαίνοντας τὴν κοινωνικὴ
βαθμίδα, συγκεντρώνουν ὅλη τους τὴ φροντίδα στὸ
πὼς νὰ ξέρουν νὰ φέρονται στὰ σαλόνια. Μὲ τέτοια
ἐπιπόλαια ἀνατροφὴ δυστυχῶς μόνον χαραχτήρα δὲ
σχηματίζουν.

Ἐθνικὴ παράδοσιν δὲν ἔχει ἡ ἀνώτερη τάξιν,
καθὼς ἀρχίζει νὰ μὴν ἔχῃ κ' ἑλπίδα, γιατί μὲ
τὴν ἀνατροφὴν πού λαβαίνουμε καὶ μὲ τὴν ἀγωγὴν
πού οἱ δάσκαλοι δίνουν στὰ σχολεῖά μας καὶ μ' ὅλη
τὴ σοφία πού μαθαίνουμε, λησιμονοῦμε τὸ τοῦ Ἀ-
ριστοτέλη:

Εὐγενὲς μὲν τὸ ἐξ ἀγαθοῦ γένους, γενναῖον δὲ
τὸ μὴ ἐξιστάμενον ἐκ τῆς ἑαυτοῦ φύσεως.

Τὸ σύστημα αὐτὸ τῆς ἀνατροφῆς ἄρχισε νὰ
δίνεται στὸ ἔθνος μας στοὺς χρόνους τῆς ἀπὸ τοὺς
φράγκους κατάχτησιν τῆς Πόλης, ἀπὸ τὸ 1206 δη-
λαδῆ. Μὲ τέτοια ἀνατροφὴ ντρέπονταν τὸ Ῥωμιο-
πουλο τὴ γλώσσα του καθὼς καὶ τὴν πατρίδα του,
καὶ ἐπειδὴ πολὺ ὀλίγα σχολεῖα εἶταν τότε, λίγοι
εἶταν κείνοι πού λάβαιναν τέτοια ἀνατροφὴ κ' ἐπὶ
λίγοι εἶταν ἐκεῖνοι πού ντρέπονταν τὴν πατρίδα
τους καὶ τὴ γλώσσά τους. Ἀλλὰ ἂν καὶ λίγοι, ἀρ-
κετοὶ εἶταν γιὰ νὰ φτιάσουν τὴν καθαρεύουσα.
Σήμερα μὲ τὴν πρόδο ἰπροόδεψεν καὶ τὸ ὠραῖο σύ-
στημα τῆς ἀνατροφῆς μας καὶ ἀποτέλεσμα τῆς τε-
λειοποιήσεως εἶναι πὼς τὸ παιδί πού λαβαίνει τέτοια

ἀγωγὴ οὔτε τὸν τόπο του μπορεῖ ν' ἀγάπησῃ κα-
πολὺ λιγώτερον νᾶχῃ κανένα ἰδανικὸ γιὰ τὴν τα-
λαίπωρη πατρίδα του. Καὶ σήμερα καθὼς καὶ τὸ
1206 μαθαίνει ὁ μαθητὴς νὰ ντρέπεται πού ἀνήκει
σὲ τέτοιο μικρὸ ἔθνος πού καὶ τὸ σιχαίνεται.
Ἔτσι σιχαίνεται καὶ τοὺς ὀμοεθνούς του πού τοὺς
περιφρονεῖ καὶ πρὸς τοὺς ὀποιούς δυσπιστεῖ, καὶ ἄμα
εἶναι στὸ ἐξωτερικὸ τοὺς ἀποφεύγει. Μὲ τέτοια ἀνα-
τροφὴ καυχέται πού δὲν ἔχει ἐλληνικὴ ἀνατροφὴ
πολὺ λιγώτερον Ῥωμαϊκὴν, ἀλλὰ εὐρωπαϊκὴν,
πραγματικῶς ὅμως ἔχει φραγκολεβαντίνικη χωρὶς νὰ
ξέρῃ πού ἐκεῖνους πού λαβαίνουν τέτοια ἀνατροφὴ
τοὺς περιφρονοῦν καὶ τοὺς λένε ποντίκια.

Τέτοια ἀνατροφὴ δὲν μπορεῖ νὰ σχηματίσῃ παρὰ
ἀνθρώπους διεφθαρμένους χωρὶς κανένα αἰσθητὴ μὲ
φοβερὸ ἐγωισμό πού δὲν μποροῦν ν' ἀποβλέπουν
παρὰ στὸ ἀτομικὸ συμφέρον. Τέτοιοι εἶναι οἱ πολι-
τευόμενοι μας μὲ μερικὲς ἐξαιρέσεις. Ἐξαιρεῖται: κ'
ὁ φίλος ἀναγνώστης. Γι' αὐτὸ πᾶμε κατὰ διαδό-
λου. Μὲ τέτοια ἀνατροφὴ ὁ λαὸς μας ἀπόχτησε κ'
ἓνα δεύτερο Θεὸ κ' ἐπὶ ἔχει δύο Θεούς. Τὸν ἓνα
τὸν πραγματικὸν, τὸν Ὑψιστὸν, τὸν βλαστημᾶ καὶ
τὸν βρίζει κάθε ὥρα καὶ στιγμὴν, τὸν ἄλλον ὄχι
μόνον τὸν σέβεται, τὸν θαυμάζει, τὸν φοβάται καὶ
τὸν λατρεύει, ἀλλὰ δέχεται ὅτι κ' ἂν τοῦ ἔρθῃ ἀπ'
αὐτὸν ὅσο κακὸ καὶ βρώμικο πράγμα κ' ἂν εἶναι. Ὁ
δευτέρος τούτος Θεὸς εἶναι ἡ Εὐρώπη. Κ' ἐπὶ λοιπὸν
ντρέπομαστε τὸν ἑαυτὸ μας, τὸ ἔθνος μας, τὴν οἰ-
κογενεῖά μας, τὸ νομὰ μας, τὴν ὑπαρξὴν μας. Γι'
αὐτὸ σὰ μὲν τάξιν μεσιτῶν (πού εἶνε περιττὸ νὰ κα-
θορίσω) ἐξασκούμεστε μὲρὸς στὸν εὐρωπαϊκὸ πού
μας περιφρονεῖ κ' ἄς εἶναι τούτος ἀγύρτης, τυχο-
διώχτης ἢ καὶ κάττι χειρότερον. Βλέπουμε πὼς ἀλ-
λάζουμε τὸ νομὰ μας γιατί θαρροῦμε πὺ εὐγενικὸ
νᾶχῃ κανένας φραντζέζικὸ ἢ ἀγγλέζικὸ ὄνομα. Δυ-
στυχῶς αὐτὸ γίνεται καὶ στὴν τάξιν ἐκείνη πού ἀ-
νάλαβε νὰ ποδηγετήσῃ τὸ ἔθνος, στοὺς φημεριδο-
γράφους δηλαδῆ, πού νομιζοῦν, φαίνεται, πὼς γίνον-
ται λιγώτερον ἐπιπόλαιοι ἢ λιγώτερον ἀγράμματοι
ἂν ὑπογράφουν τὸ ἄρθρον τους μ' ἓνα ξενικὸ ὄνομα.
Κ' ἐπὶ βλέπουμε τὸ Γιάννη Μπακαλίδην νὰ λέγε-
ται καὶ νὰ υπογράφεται Τζὸν Γκαρόρσον καὶ τὴν
ἀδερφὴν του Μαδεμοαζελ Βιλεχελμίναν, Σόνιαν κλπ.
κλπ. Σιχαίνουμε τὸν τόπον μας, καὶ ἄμα μπορέ-
σουμε νὰ τὸ κατορθώσουμε φεύγουμε γιὰ τὴν Ἀ-
θήνα καὶ πρὸ πάντων γιὰ τὴν Εὐρώπην ὅπου, ἂν δὲν
καταφέρουμε νὰ περάσουμε γιὰ ξένοι, ἀποφεύγουμε
ὅσο μποροῦμε νὰ ποῦμε πὼς εἴμαστε Ῥωμιοί. Μὲ
τέτοια εὐρωπαϊκὴ ἢ μάλλον φραγκολεβαντίνικη ἀνα-
τροφὴ καὶ μὲ τέτοιο δεύτερον Θεὸν παραδίδουμε
ὅτι ἔχουμε καὶ δὲν ἔχουμε στὶς «Εὐρώπες» τόσο
στὴν ἐσωτερικὴν πολιτικὴν (δημόσια ἔργα, τράμ, κλπ.
κλπ.) ὅσο καὶ στὴν ἐξωτερικὴν. Ἀλλὰ γιὰ τούτα
κατόπιν. Σὰν τὰ νόθα ἢ μούλτικα στὸ φραγκολεβαντίνικον,
μαθαίνουμε πολλὰ πράγματα μὰ δὲ μαθαίνουμε τί-
ποτις γιὰ τὸν πατέρα μας καὶ τὴ μάνα μας. Μπο-
ρεῖ τὸ μυαλό μας νὰναι παραγομισμένο μὲ γνώσεις,
ἀλλὰ βέβαια πού καὶ ἡ ψυχὴ μας εἶναι παραγομι-
σμένη ἀπὸ πίκριες πού ἀνήκουνε στὸ μικρὸ τούτον
ἔθνος, στὸ βρωμορωμαϊκὸ ὅπως λέει καὶ παναλα-
βαίνει ὁ κάθε δημοδιδάσκαλος, ὁ κάθε ὑπάλληλος
πού ἔχει ἀπὸ πάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι του τὸ σπαθί
τοῦ Δαμοκλή πού ὁ κάθε παλιοτραμπούκος, ὁ κάθε
παλιοβουλευτὴς βαστάει. Πὼς εἶναι δυνατὸ νᾶχουμε
χαραχτήρα, ν' ἀγαποῦμε τὴν πατρίδα μας ; ν' ἀ-
γαποῦμε τὸ λαὸν μας πού κανένας μας δὲ γνωρίζει ;
Μὲ τέτοια φραγκολεβαντίνικη ἀνατροφὴ δὲν μπορεῖ